

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

29 травня 2023 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, доброго ранку. Будь ласка, включіть свої камери, щоб я бачив, скільки нас є. Дев'ять. Чудово.

Шановні колеги, розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. У нас сьогодні короткий комітет. У порядку денного одне питання – проект Закону про внесення зміни до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про освіту” щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану (реєстраційний номер 9332). І все.

Шановні колеги, чи є запитання до порядку денного, пропозиції, зауваження? Якщо немає, то прошу затвердити порядок денний.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

Отже, сьогодні перший пункт порядку денного – це проект Закону про внесення змін до розділу XII “Прикінцевих та перехідних положень” Закону України “Про освіту” щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану. Насправді законопроект дуже короткий, він в одному з пунктів "Прикінцевих положень" Закону "Про освіту" змінює цифри з 2023-го на 2024-й. У нас цього року з 1 вересня мав відбутися перехід на ... . Ви пам'ятаєте, ми коли приймали Закон "Про повну загальну середню освіту", цей поступовий перехід від мов національних меншин, які відносяться до Європейського Союзу, перехід на більшу частину української мови. У зв'язку з тим, що в країні воєнний стан і, м'яко кажучи, не зовсім вдало був

підготовлений цей перехід, є пропозиція відтермінувати його на рік. І для того, щоб...

Це законопроект, який напрацьований спільно Міністерством освіти і науки, Кабінетом Міністрів, Офісом віцепрем'єра із залученням нашого комітету. І якщо ви не заперечуєте, я для частоти експерименту, для повноти картини передам слово заступнику міністра пану Євгену Кудрявцю. Пане Євгене, доброго ранку. Будь ласка, дайте свою позицію, Міністерства освіти.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Доброго ранку, колеги. Дякую, Сергію, за слово. Ми дійсно спільними зусиллями напрацювали законопроект. Щодо головних причин, за якими під час воєнного стану ми маємо забезпечити таке продовження на один рік, і в першу чергу це для дітей, які вступили до 2018 року, відповідно вони навчаються сьогодні в 7-му і старших класах. Для цих класів не було забезпечено у 2022-2023 роках друк підручників двома мовами, мовою національних меншин ... *(Не чути)* не можемо почати цей рік.

Крім того, перехідні освітні програми, які мали розроблятися останнього року для старшої школи, це 9-й і 10-й, і 11-й класи і останній рік базової школи 9-й клас, мали розроблятися якраз в 2022-2023 роках. Більшість цих шкіл було задіяно в прийомі внутрішньо переміщених осіб, ця робота не була завершена, тому дійсно потребує додатковий час для опрацювання цих освітніх програм.

І крім того, дуже важливо говорити про те, щоб деталізувати саме вивчення природничого блоку, мають бути розроблені відповідні освітні програми, які також ще не завершені Міністерством освіти спільно з національними меншинами. Тому ми підтримуємо продовження цього терміну перехідного для дітей, які вступили до 2018 року, на ще один рік для підготовки цих документів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Євгене.

Шановні колеги, зрозуміло, чому був внесений цей законопроект. Ми зараз розглядаємо лише один проект рішення, в якому ми пропонуємо включити його до порядку денного, він сьогодні стоїть у порядку денному Верховної Ради. Тому є пропозиція включити його до порядку денного і

запропонувати скоротити строки внесення альтернативних законопроектів наполовину. А потім, після того, як ми це проголосуємо у Верховній Раді, отримаємо висновки, вже перейдемо до фахового обговорення самої суті і тексту законопроекту.

Немає заперечень? Чи є в когось доповнення, бажання виступити з цього питання? Якщо ні, то, шановні колеги, ставлю на голосування ... .

Да, вибачте, Наталія Романівна, вибачте, не побачив. Прошу.

ППА Н.Р. Так, є. Бо як би основна ідея – відтермінувати на рік, щоб зробити оці перехідні програми і видати підручники. Мене якраз найбільше цікавить те, чи ... як би зрозуміло, які це країни, які в нас є мови нацменшин. Це, я так розумію, Угорщина і Румунія, хоча в нас є Росія, але, напевно, вона не ставила таку вимогу, бо ставить інші вимоги, да, захопити всю Україну.

І питання, що в них не було підручників. Я просто не в курсі всіх домовленостей, яка робота ведеться. Чи можуть ті країни, якщо ми вже виконуємо аж два пункти... дві основні частини декларації про мови нацменшин забезпечити зараз у часі воєнного стану друк підручників своїм нацменшинам. Я знаю, що це зробили поляки, але я не чула, щоб це зробили румуни і угорці. І в кого тут найгостріша позиція? Я зрозуміла, що основна проблема, це той перехід, який ми проговорювали на минулому комітеті, да: що до дев'ятого класу, здається, обов'язкова вимога 50 відсотків української мови з усіх предметів – 40, а з десятого класу – 70 відсотків, правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 60, так мені здається. Там 40 і 60, да.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Якщо дозволите, я зможу прокоментувати це. Дивіться, за законом поділено, по-перше, на дві окремі статті: для мов, які їх мови є офіційними Європейського Союзу – там одні правила, і для інших всіх мов – інші правила, тому російська мова не попадає в будь-якому випадку в це положення. У них з 2018 року все мало бути вже одразу без перехідного положення.

Те, що стосується мов Європейського Союзу – це стосується лише дітей, які почали навчання за старими правилами до вступу в дію цього закону,

відповідно до 1 вересня 2018 року. Всі інші діти, які почали своє навчання з 1 вересня 2018 року, вони проходять вже по нових програмах. Зараз вони закінчують п'ятий клас, підуть в шостий клас, відповідно... вони разом з НУШ пішли в школу, їх програма відповідно затверджується і міняється, і кожен клас, у них оці відсотки збільшуються відповідно до законодавства.

Ті ж діти, які вступили до 2018 року, якщо в момент вступу в дію цього закону 1 вересня... 14-го року, 2023 року, для них це означає, що в якому класі вони не були б, одночасно в цей час вони мають зміни, якщо у них було 20 відсотків, перейти на 60 відсотків. Тому для них треба інші програми перехідні і розроблені відповідно інші підручники.

Що стосується самих підручників, які ідуть по НУШ, вони забезпечені, вони друкуються українським бюджетом, вони укладені, 5-й, 6-й клас буде надрукований за цьогорічні кошти, будуть зміни відповідні внесені в порядок використання, так як ми маємо забезпечити нацменшинам за законодавством України ці підручники.

Те, що стосується підручників, про які я говорю, деякі з них навіть не розроблені. Це для старшої школи – 10-й, 11-й клас, де природничий блок – фізика, хімія, біологія має бути 60 відсотків українською, а 40 відсотків – угорською або румунською.

ПШПА Н.Р. Тобто підручник має бути двомовним?

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Так, підручники... Це не просто наші підручники, це підручники ще й двомовні. Тому це дуже велика складність з точки зору, ну, попередньої роботи, вона не повністю була виконана. І ми сьогодні розуміємо з партнерами – із румунською стороною, із угорською стороною є розуміння, яким чином це спільними зусиллями опрацювати.

Вчителі проходять відповідне навчання. Вони почали це навчання в 2020 році, а потім в 2021 Україна перестала після відповідного рішення угорської сторони підтримувати будівництво супроводів. Ми зупинили співробітництво в межах двосторонніх робочих груп, і останні два роки ця взаємодія по розробці програм навчання вчителів і освітніх програм була призупинена. Ми два тижні

тому відновили ці переговори з угорською стороною. Ми відкриємо заново двосторонню робочу групу для того, щоби в межах виконання рекомендацій Венеціанської комісії ... . Крім того, важливий момент: за тиждень будуть опубліковані рекомендації Венеціанської комісії щодо законопроекту – закону, вибачте, про національні меншини. І в тому числі вони будуть посилатися на зміни і попередні в законодавстві щодо національних меншин. І одна з рекомендацій під номером Н ... (*Не чути*) – це продовження цієї перехідної норми на один рік.

ППА Н.Р. Добре. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Євгене.

Мені здається, досить вичерпно, да. Це точно, підсумує коротко, це точно не стосується російської мови, це стосується лише мов національних меншин, які користуються мовами Європейського Союзу. І один з найбільших викликів для Міністерства освіти, для всіх нас – це оцей одномоментний перехід, особливо в старшій школи, коли діти, які вступили до 2018 року, вивчали все угорською мовою, румунською мовою, болгарською мовою, а тут раптом їм потрібно перейти на 60 відсотків таких спеціалізованих дисциплін українською мовою, звісно, це важкувато одночасно зробити. І на жаль, ця робота попереднім складом міністерства була виконана, м'яко кажучи, недосконало.

Чи є ще?

ППА Н.Р. Я маю тільки, так, уточнення. Я не почула, чи вони готові фінансувати ці підручники.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. По підручниках: на сьогоднішній момент ці підручники ми маємо надрукувати, вже закладено в державний бюджет. З нашого боку, з точки зору міжнародного співробітництва з цими країнами це дуже незначна сума. Виконання цих зобов'язань краще зробити з українською стороною, так як це робиться там для українців також.

Тому на сьогоднішній день ми також працюємо з донорами, не тою стороною, а з донорами, щоб теж забезпечити, покрити ці видатки.

ПШПА Н.Р. То як, а як українці, вони вчать за кордоном. Є випадки, коли українці вчать хоч частину дисциплін українською мовою за кордоном, ну, крім деяких шкіл, які були в Польщі до широкомасштабного вторгнення? І в Німеччині, я чула, десь українська громада теж працює в якійсь із земель.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Є, є перелік шкіл, які працюють... вивчення такою ж системою, як і у нас, тобто де є більшість мовою національних меншин. І в Угорщині таких дві школи, і в Румунії такі є школи. Їх не так багато, як в місцях компактного проживання угорців і румунів в Україні.

І тут є питання, я думаю, не сьогоднішнього обговорення, але буде важливо проговорити, ну, про створення таких шкіл. І тут дуже важлива ініціатива наших національних меншин там, так як це робиться за їх законодавством, за ініціативою їх громад.

ПШПА Н.Р. Добре. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович.

Колеги, я всіх вітаю! І дійсно я в групі міжпарламентських зв'язків з Угорщиною працюю безпосередньо. Два слова щодо цієї робочої групи, дійсно робоча група раніше працювала між представниками міністерств Угорщини і нашого Міністерства освіти, потім вона дещо була призупинена.

І я так розумію, пане Євгене, фактично одна із перших зустрічей міжнародних, яка вам ... *(Не чути)*, яка у вас відбулася, як тільки ви зайшли на цю посаду, це була зустріч з угорською делегацією. І ми домовилися про поновлення нашої роботи. І дійсно в нас є двостороння співпраця по цих питаннях. І це дуже важливо зараз цю співпрацю продовжувати, тому що нас чекає вступ в Євросоюз і для нас дуже важливо вести такий конструктивний діалог і з Румунією, і з Угорщиною, тому... окрім того, у нас є дійсно об'єктивні причини для того, щоб відтермінувати на рік вступ у дію цієї норми. Тому прошу всіх підтримати цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Є пропозиція через те, що у нас зараз ще два підкомітети, а потім у нас у всіх велика справа, є пропозиція перейти до прийняття рішення, якщо ви не заперечуєте.

Отже, ставлю на голосування проект рішення Комітету. Перше: рекомендувати Верховній Раді України включити проект Закону (реєстраційний номер 9332) до порядку денного дев'ятої сесії дев'ятого скликання Верховної Ради.

Відповідно до частини другої статті 101 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" включити проект Закону (реєстраційний номер 9332) і визнати його невідкладним.

Третє: відповідно до частини третьої статті 101 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" скоротити строки внесення альтернативних законопроектів до проекту Закону України (реєстраційний номер 9332) наполовину. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету.

Хто – за, прошу проголосувати. Так, хто – проти?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто – проти? Утримався? Немає.

Одноголосно рішення прийнято.

Дякую, колеги, за роботу. Засідання Комітету завершено.